

कर्जन्हा नगरपालिका

स्थानिय राजपत्र

खण्ड २

संख्या ३

प्रकाशन मिति : २०८०।३।२४ गते

भाग - १

कर्जन्हा नगरपालिका

सम्पत्ति कर ऐन २०८०

स्तावना : कर्जन्हा नगरपालिकालाई स्थानीय स्रोतको परिचालनमा सक्षम र प्रभावकारी बनाउन तथा संविधान तथा कानूनद्वारा प्रदत्त राजस्व र कर सम्बन्धि अधिकारको उपयोग गर्दै स्थानीय कर संकलन र व्यवस्थापनलाई सक्षम बनाउन, सम्पत्ति कर व्यवस्थापन प्रक्रियालाई स्पष्ट, पारदर्शी तथा व्यवस्थित गर्न बाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२६ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कर्जन्हा नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद- १

प्रारम्भिक

- संक्षिप्त नाम तथा प्रारम्भ** : (१) यो ऐनको नाम “सम्पत्ति कर ऐन, २०८०” रहेको छ।
(२) यो ऐन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएको मिति देखि लागू हुनेछ।
- परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा:-

- (क) “संविधान” भन्नाले नेपालको संविधानलाई जनाउँछ ।
- (ख) “नगरपालिका” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिकालाई जनाउँछ ।
- (ग) “सभा” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिकाको नगरसभालाई जनाउँछ ।
- (घ) “कार्यपालिका” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकालाई जनाउँछ ।
- (ङ) “प्रमुख” भन्नाले कर्जन्हा नगर कार्यपालिकाको प्रमुखलाई जनाउँछ ।
- (च) “उप प्रमुख” भन्नाले कर्जन्हा नगर कार्यपालिकाको उप प्रमुखलाई जनाउँछ ।
- (छ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा कार्य गर्न तोकिएको अधिकारीलाई जनाउँछ ।
- (ज) “कार्यालय” भन्नाले कर्जन्हा नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सम्भन्धु पर्दछ र यो शब्दले नगरपालिकाको वडाकार्यालय वा कर संकलन गर्न स्थापना भएका इकाई समेतलाई जनाउँछ ।
- (झ) “कर राजश्व शाखा प्रमुख” भन्नाले कर राजश्व शाखाको प्रमुख अधिकृतलाई जनाउँछ ।
- (ञ) “स्वयं विवरण दाखिला” भन्नाले करदाता आफैँले आफ्नो सम्पत्तिको यथार्थ विवरण खोली निर्धारित ढाँचामा नगरपालिकामा बुझाउने कार्यलाई जनाउँछ ।
- (ट) “बिजक” भन्नाले करदातालाई जानकारी दिने उद्देश्यले नगरपालिकाले तयार गरेको सम्पत्तिको मूल्यांकन र सोमा लाग्ने कर सम्बन्धी बिजकलाई जनाउँछ ।
- (ठ) “करदाता” भन्नाले नगरपालिका क्षेत्रभित्र जग्गा तथा संरचनाको स्वामित्व ग्रहणगरी कर तिर्ने व्यक्तिलाई जनाउँछ ।
- (ड) “स्थलगत सर्वेक्षण” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिकाद्वारा गठित कर्मचारीको टोली वा नगरपालिकाबाट खटाएको कुनै कर्मचारीले स्थलगत रूपमा निरिक्षण तथा छलफल समेत गरी सूचना तथा तथ्यांक संकलन गर्ने कार्यलाई जनाउँछ ।
- (ढ) “सरोकारवाला” भन्नाले कर्जन्हा नगर कार्यपालिकाको निर्णयले प्रत्यक्ष रूपमा प्रभाव पार्ने व्यक्ति वा संस्थालाई जनाउँछ ।
- (ण) “सम्पत्ति कर” भन्नाले यस ऐनको दफा १२ को उपदफा (१) बमोजिम कर्जन्हा नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिको स्वामित्वमा रहेको घर र घरले चर्चेको जग्गाको मूल्याङ्कन हिसाव गरी लगाइने करलाई जनाउँछ ।

- (त) “सम्पत्ति” भन्नाले ऐनको दफा १२ बमोजिम कुनै व्यक्तिका नाममा कर्जन्हा नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेको जग्गा र त्यस्तो जग्गामा बनेको संरचनालाई जनाउँछ ।
- (थ) “संरचना” भन्नाले घर, टहरा, गोदाम, सेड, ग्यारेज, पर्खालजस्ता स्थायी रूपमा निर्मित संरचनालाई जनाउँछ ।
- (द) “सामुदायिक संस्था” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिका क्षेत्रभित्र गठन भई नगरपालिकामा सूचीकृत भएको समुदायमा आधारित नाफा आर्जन नगर्ने संगठित संस्थालाई जनाउँछ ।
- (ध) “समिति” भन्नाले सम्पत्ति कर प्रयोजनका लागि जग्गा तथा संरचनाको मूल्यांकन एवम् व्यवस्थापन गर्न कर्जन्हा नगरपालिकाद्वारा यस ऐनको दफा (१३) बमोजिम गठित सम्पत्ति मूल्यांकन तथा व्यवस्थापन समितिलाई जनाउँछ ।
- (न) “सम्पत्ति धनी” भन्नाले कर्जन्हा नगरपालिका क्षेत्रभित्र आफ्ना नाममा जग्गा तथा संरचना भएका व्यक्ति, सरकारी तथा अर्ध सरकारी निकाय वा संघसंस्थालाई जनाउँछ ।
- (प) “राजश्व परामर्श समिति” भन्नाले प्रचलित ऐन बमोजिम गठित कर्जन्हानगरपालिकाको राजश्व परामर्श समितिलाई जनाउँछ ।

परिच्छेद-२

सम्पत्ति करको दर तथा सम्पत्ति मूल्याङ्कन

३. सम्पत्ति करको दर सम्बन्धि व्यवस्था: (१) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र लगाउने सम्पत्ति करको दर अनुसूची १ मा तोकिए बमोजिम हुनेछ । यस्तो कर आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेदेखि लागू हुनेछ । यस ऐन अनुसार असुल भएको कर सर्वसंचित कोषमा जम्मा गरिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम कर लागू गर्दा आर्थिक वर्षको शुरु महिनाको शुरु दिन बाहेक अघि वा पछि हुने गरी लगाइने छैन ।
४. सम्पत्ति मूल्याङ्कन प्रकृया सम्बन्धि व्यवस्था:(१) दफा ३ बमोजिम कर लगाउने प्रयोजनको लागि नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको जग्गालाई आवश्यकता अनुसार क्षेत्र विभाजन गरी त्यस्तो क्षेत्र वा प्रत्येक वडाका बासिन्दा करदाताको सम्पत्तिको विवरण तथा पहिचान खुल्ने गरी लगत तयार गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको विवरण तयार भएपछि सम्पत्तिको मूल्याङ्कनका लागि नगरपालिकाले दक्ष र विशेषज्ञ समेत रहेको बढीमा ५ जनाको मूल्याङ्कन समिति गठन गर्नसक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम गठित समितिको कार्यावधि तिन वर्षको हुनेछ ।

(४) सम्पत्ति कर प्रयोजनका लागि जग्गाको मूल्याङ्कन अनुसूची २ अनुसार हुनेछ ।

५. मूल्याङ्कनका आधार सम्बन्धि व्यवस्था:(१) मूल्याङ्कन समितिले सम्पत्ति कर लगाउनयोग्य सम्पत्तिको मूल्य निर्धारण गर्न सिफारिस गर्दा देहायका आधारमा गर्नेछ:-

(क) सम्पत्ति कर लगाउन योग्य मूल्य निर्धारण गर्दा प्रचलित औषत बजार मूल्यलाई आधार मानी त्यस्तो बजार मूल्यको बिस प्रतिशत सम्म कमहुनेगरी मूल्याङ्कन गर्न सक्नेछ ।

(ख) भौतिक संरचनाको मूल्य प्रचलित बजार मूल्यबाट कायम हुन आएको मूल्यमा ह्रासकट्टीका आधारमा गणना गरिनेछ ।

(ग) खण्ड (क) बमोजिम मूल्याङ्कन गर्ने प्रयोजनको लागि ह्रासकट्टी गर्दा संरचनाको बनोटको आधारमा अनुसूची ८ अनुसारको दरले तोकिएको अबधिसम्म ह्रास गणना गर्ने ।

(घ) जग्गा बाहेक अन्य भौतिक संरचनाको मूल्याङ्कन दर, संरचनाको बनोट, त्यसको आर्थिक उपयोगको महत्व तथा आय आर्जन क्षमताको आधारमा मूल्य निर्धारण गर्ने,

(ङ) भौतिक संरचनाको मूल्य निर्धारण गर्दा क्षतिग्रस्त वा भत्केको अवस्था भएमा अघिल्लो वर्षको आषाढ मसान्तमा कायम रहेको कुल मूल्यको अनुपातिक दरमा क्षतिग्रस्त वा भत्केको भाग बराबरको मूल्य घटाउने र त्यसले अन्य सम्पत्तिमा पार्ने प्रभाव समेतलाई मध्यनजर गर्ने,

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्तिको मूल्याङ्कन सिफारिस भइसकेपछि नगरपालिकाले सम्पत्तिको मूल्याङ्कन दर अघिल्लो आर्थिक वर्षको असार महिना भित्र निर्धारण गरी सक्नुपर्नेछ ।

(३) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत सम्पत्तिको मूल्याङ्कन भई पेश भएको मूल्यलाई यसै ऐन अनुसार मूल्याङ्कन भएको मानिनेछ । तर जग्गाको मूल्याङ्कन सम्बन्धमा न्यूनतम मूल्य भन्दा कम मूल्य कायम हुन गएमा न्यूनतम मूल्यमा नै मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

६. कर असुली प्रकृया सम्बन्धि व्यवस्था: (१) दफा (५) बमोजिम कायम गरिएको करयोग्य सम्पत्तिको मूल्याङ्कन र सो बमोजिम लाग्ने सम्पत्ति कर भुक्तानीको लागि करदाता वा प्रतिनिधि

स्वयं कार्यालयमा उपस्थित भई सो आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तभित्र कर दाखिला गर्नुपर्ने छ ।
सो नभएमा नगरपालिकाले सम्बन्धित करदाता समक्ष लाग्ने करको बिजक पठाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त जानकारी (बिल) अनुसारको बुझाउनु पर्ने कर सम्बन्धित करदाताले सोही आर्थिक वर्षभित्र कार्यपालिकाको कार्यालय वा बडा कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

७. **कर नलाग्ने सम्पत्ति सम्बन्धि व्यवस्था :**(१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायको सम्पत्तिमा सम्पत्ति कर लाग्ने छैन :-

(क) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय सरकारको स्वामित्वमा रहेको भवन तथा संरचना,

(ख) सरकारी अस्पतालको भवन तथा संरचना,

(ग) सरकारी, सार्वजनिक शिक्षण संस्था र अन्य सरकारी सार्वजनिक निकायको स्वामित्वमा रहेको भवन तथा संरचना,

(घ) धार्मिक संस्था (मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिद आदि) को भवन तथा संरचना,

(ङ) खानेपानी सङ्कलन पोखरी, हवाई मैदान, विद्युत उत्पादन गृह, मसानघाट, बसपार्क, रंगशाला, उद्यान, पार्क जस्ता सार्वजनिक उपयोगका संरचनाहरू,

(च) राजदूतावास, वाणिज्य नियोग, कुटनैतिक नियोगका भवन तथा संरचना ।

तर, खण्ड (ग) र (घ) अन्तर्गतका संस्थाहरूको स्वामित्वमा आय आर्जन गर्ने जग्गा, भवन तथा संरचना रहेछ भने कुनै सम्पत्तिमा पनि सम्पत्ति कर छुट हुने छैन ।

(२) यस ऐन बमोजिम सम्पत्ति कर लाग्ने सम्पत्तिमा सम्पत्ति कर र सो बाहेकको जग्गामा भूमिकर (मालपोत) लगाइने छ । तर, उपदफा (१) अनुसारका सम्पत्तिमा सम्पत्तिकर छुटहुने भएतापनि जग्गाको स्वामित्व रहेमा कुनै पनि जग्गामा भूमिकर छुटहुने छैन ।

परिच्छेद- ३

सम्पत्तिको विवरण संकलन तथा अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था

८. **सम्पत्तिको विवरण संकलन प्रकृया सम्बन्धि व्यवस्था:** (१) सम्पत्ति कर प्रयोजनका लागि त्यो सम्पत्ती करदाताको स्वामित्वमा रहेको वा आएको ३५ दिन भित्र मूल्याङ्कन समितिले निर्धारण

गरेको मूल्याङ्कन भन्दा घटी नहुने गरी बजार मूल्य अनुसार अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा फारम भरी आफ्नो स्वामित्वमा नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सम्पत्तिको विवरण नगरपालिका कार्यालयमा करदाता स्वयंले दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

(२) करदाताले उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्ति विवरण दाखिला नगरे नगरपालिकाले सम्पत्तिको विवरण संकलनका लागि नगरपालिकाको आफ्नै स्रोत र प्रयासबाट नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका प्रत्येक व्यक्तिको नाममा रहेको सम्पत्तिको पहिचान गरी सम्पत्तिको लगत तयारी तथा अद्यावधिक गर्न स्थलगत सर्वेक्षणको विधि प्रयोग गरी सम्पत्तिको लगत विवरण तयार गर्न सक्नेछ ।

(३) समितिले करदाताको सम्पत्तिको विवरण संकलन गर्नका लागि उपदफा (२) बमोजिम विधिको छनोट गरिसकेपछि सोको कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना सहितको परियोजना प्रस्ताव स्वीकृत गर्नुपर्नेछ ।

(४) सम्पत्तिको लगत विवरण संकलनका लागि परियोजना प्रस्ताव बमोजिमको कार्य गर्न मौजुदा जनशक्ति अपर्याप्त भई थप जनशक्तिको आवश्यकता परेमा त्यस्तो जनशक्ति प्रचलित कानून बमोजिम करारमा नियुक्त गरी वा गुठी वा टोल विकास संगठन वा अन्य संगठित वा सामुदायिक संघसंस्था वा कुनै फर्मसँग सम्झौता गरी सेवा करारमा लिन सकिनेछ ।

९. स्वयं विवरण दाखिला सम्बन्धी व्यवस्था : (१) दफा ८ अनुसार सम्पत्तिको विवरण संकलन गर्न नगरपालिकाले प्रत्येक वर्ष एकपटक नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पत्ति धनीहरूलाई निर्धारित ढाँचामा सम्पत्ति विवरण दाखिला गर्ने सूचना आह्वान गर्नेछ । यस्तो सूचना प्रकाशन र प्रसारण गर्दा उपलब्ध सञ्चारका माध्यमहरूलाई प्रयोगमा ल्याउनु पर्नेछ ।

(२) नगरपालिका क्षेत्र भित्रका प्रत्येक सम्पत्तिधनीले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको सम्पूर्ण घर जग्गाको विवरण र त्यसको मूल्य (औषत बजार मूल्यको बिस प्रतिशत भन्दा कम नहुने गरी) स्व:घोषणा गरी विवरण पेश गर्नुपर्नेछ । सम्पत्ति कर लगाउन आर्थिक वर्ष सुरु हुनुअगावै उपदफा (१) बमोजिमको सूचना जारी गरी करदाताहरूबाट सम्पत्ति विवरण दाखिला गर्ने म्याद दिनु पर्नेछ ।

(३) नगरपालिकाले उपदफा (१) र (२) बमोजिमको स्व: घोषणाका लागि सूचना जारी गरी पहिलोपटक करदाताहरूलाई विवरण दाखिला गर्न पैतीस दिनको म्याद दिनेछ । उक्त म्यादभित्र

विवरण दाखिला हुन नसकी म्याद बढाउन आवश्यक ठानेमा पटकपटक गरी बढीमा तिन महिनासम्म म्याद बढाउन सक्नेछ ।

(४) नगरपालिकाले उपदफा (३) बमोजिम सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्न आह्वान गरेको समयावधिभित्र अनुसूची ३ बमोजिमको फारममा आ-आफ्नो जग्गा तथा संरचनाको सत्य तथ्य विवरण भरी सम्पत्तिधनी स्वयंले सम्पत्तिको विवरण नगरपालिकामा पेस गर्नु पर्नेछ ।

(५) सम्पत्तिधनीहरूलाई विवरण फारम भर्न सहयोग गर्नका लागि नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार स्थानीय संघसंस्था, सामुदायिक संस्था, टोल विकास संगठन तथा स्वयंसेवकहरूलाई परिचालन गर्न सक्नेछ र कार्यलयले करदाता सहयोग डेक्सको स्थापनागरी विवरण भर्ने वा अन्य कामकोलागि सहजीकरण गर्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमका संघ, संस्था, संगठन तथा स्वयंसेवकहरू परिचालन गर्दा सम्पत्ति करसम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम दिइनेछ ।

(७) कुनै करदाताले सम्पत्तिको विवरण दाखिला गरेपछि जग्गाको स्वामित्वमा परिवर्तन वा संरचना निर्माणका कारणले सम्पत्ति थपघट भएमा प्राप्त गर्नेले वा निर्माण गर्नेले सोको प्रमाण सहितको विवरण पैंतीस दिन भित्र कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(८) सम्पत्तिको विवरण सम्पत्तिधनी स्वयंले सम्पत्ति स्वामित्वमा आएको मितिले पैंतीस दिन भित्र कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(९) उपदफा (८) बमोजिम सम्पत्तिधनी स्वयं उपस्थित भई विवरण दाखिला गर्न नसकेमा सगोलको परिवारका कानून बमोजिम उमेर पुगेका कुनै सदस्यले वा सम्पत्तिधनीको वारेसनामा प्राप्त व्यक्तिले दाखिला गर्न सक्नेछन् । परिवारका अन्य सदस्य नभएका नाबालक तथा अशक्तका हकमा वडा समितिको सिफारिस सहित निजको संरक्षकले वा अन्य हकवालाले सम्पत्ति विवरण बुझाउन सक्नेछ ।

(१०) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको विवरण सम्पत्तिधनीहरूले संयुक्त रूपमा वा सोमध्ये कुनै एकजनाले दाखिला गर्न सक्नेछ ।

(११) कुनै करदाताले उपदफा (३) को समयावधिभित्र सम्पत्ति विवरण फारम दाखिला नगरेमा वा भुट्टा विवरण दाखिला गरेमा कार्यालयले दफा १९ बमोजिम थप शुल्क लिई विवरण फारम बुझिलिन सक्नेछ ।

(१२) यो ऐन प्रारम्भ भएका बखत कार्यलयमा दर्ता हुन आएका सम्पत्तिको विवरण यसै ऐन बमोजिम दर्ता भएको मानिने छ । तर आवश्यक सूचना पुगेको रहेनछ भने थप विवरण माग गर्न सकिनेछ।

१०. सम्पत्तिको प्रमाण तथा विवरण संकलन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) करदाताले जग्गाको विवरण दाखिला गर्दा क्षेत्रफल समेत खुलेको आफ्नो स्वामित्वको प्रमाण साथै पेस गर्नु पर्नेछ । तर, एकपटक पेस गरेको प्रमाण कागज सम्बन्धित करदाताको स्वामित्वमा रहेसम्म पुनः प्रमाण कागज पेस गर्नुपर्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको पेस भएको प्रमाण आधिकारिक नभएमा त्यस्तो जग्गाको विवरण कार्यलयले अस्वीकार गर्न सक्नेछ ।

(३) करदाताहरूले विवरण दाखिला गर्दा देहाय बमोजिमका कागजातहरू समेत संलग्न गर्नु पर्नेछ:-

(क) अधिल्लो आर्थिक वर्षसम्मको सम्पत्ति कर वा मालपोत/भूमिकर तिरेको निस्सा वा कार्यालयको प्रमाणित विवरण ।

ख) जग्गाधनी प्रमाणपुर्जाको प्रतिलिपि वा जग्गाको स्वामित्व र क्षेत्रफल खुलेको प्रमाण कागजात ।

ग) घर संरचना निर्माण सम्पन्न भएको भए सो को प्रमाण कागजात ।

(४) दफा ७ बमोजिम सम्पत्ति कर नलाग्ने भनी तोकिएको सम्पत्तिमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्पत्ति कर लाग्ने कुनै व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकायले निश्चित अवधिसम्म प्रयोग गर्ने गरी कुनै संरचना निर्माण गरेमा यस्तो संरचनाको विवरण दाखिला गर्ने र सम्पत्ति कर बुझाउने दायित्व सम्बन्धित निर्माणकर्ताको हुनेछ ।

(५) प्रचलित कानून बमोजिम नक्सापास गरी निर्माण गर्नुपर्ने तर नक्सा पास नगरी निर्माण भएका संरचनाको सम्पत्ति विवरण बुझ्दा कार्यालयले नक्सापास दस्तुरबापत लाग्ने रकमको अनुमान गरी सो को दुई गुना धरौटी लिई सम्पत्ति विवरण स्वीकार गर्न सक्नेछ । यस्ता संरचनाको हकमा करदाताले दिएको विवरणलाई नै आधार मानी घरको आकार, प्रकार एवं निर्माण मिति कायम गरी सम्पत्तिको मूल्यांकन गरिने छ । यो व्यवस्था भवन निर्माण सम्बन्धि मापदण्ड पालना नभई निर्माण भएका संरचनाहरूको हकमा पनि लागू हुनेछ ।

तर, यसरी स्वीकार गरिएको संरचनाको विवरणको कारणले यस्ता भवन नक्सा पास भएको वा मापदण्ड पुगेको मानिने छैन ।

(६) कर तिर्ने दायित्व भएका कुनै सम्पत्तिधनीको जग्गामा निजको मञ्जुरनामा लिई अर्को व्यक्तिले संरचना निर्माण गरेमा संरचना समेतको विवरण दाखिला गर्ने तथा कर बुझाउने दायित्व करार गरेको भए करार बमोजिम अन्यथा सम्बन्धित जग्गाधनीको हुनेछ ।

(७) करदाताले भरेको विवरण तथा प्रमाण जाँच गरी दर्ता गर्न कार्यालयले कर्मचारी वा टोली खटाउन सक्नेछ । यस्ता कर्मचारी वा टोलीले बुझ्न चाहेको सूचना वा माग गरेको विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित सम्पत्तिधनीको कर्तव्य हुनेछ ।

(८) नगरपालिकामा सम्पत्ति कर विवरण दाखिला गरी सम्पत्ति कर बुझाएको सम्पत्ति नगरपालिकामा दर्ता नभएको नयाँ व्यक्तिले खरिद गरेमा त्यस्तो व्यक्तिले ३५ दिन भित्र खरिद गरेको प्रमाण संलग्न गरी सम्पत्ति विवरण फाराम भरी कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ। यो फाराम ढिलो गरी बुझाएमा तोकिए बमोजिमको थप शुल्क लिई कार्यालयले विवरण बुझिलिन सक्नेछ।

११. सम्पत्तिको अभिलेख तथा लेखा नम्बर सम्बन्धी व्यवस्था : (१) कार्यालयले वडागत रूपमा करदाताको लगत खडा गरी प्रत्येक सम्पत्तिधनीको सम्पत्तिको छुट्टाछुट्टै विवरण खुल्ने गरी सम्पत्तिको अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(२) सम्पत्ति विवरण अभिलेखलाई पुष्टी गर्ने कागजातहरू संकलन गरी व्यवस्थित रूपले फाईलिङ्ग गरी अद्यावधिक राख्नु पर्नेछ ।

(३) सम्पत्तिको लगत किताब कम्तीमा तिन वर्षका लागि हुने गरी तयार गर्नु पर्नेछ। यस्तो लगत किताबमा करदाताले यस ऐन बमोजिम पेस गरेको विवरणका आधारमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (३) अनुसार सम्पत्ति विवरण अद्यावधिक गर्दा अनुसूची ४ बमोजिमको दाखिला खारेज टिपोट भरी सोका आधारमा जग्गा दिनेको खाताबाट सम्पत्ति घटाई तथा जग्गा लिनेको खातामा सम्पत्ति बढाई अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

(५) कार्यालयले करदाताले पेस गरेका विवरणहरूस्थलगत निरीक्षण वा सम्बन्धित निकायबाट सूचना प्राप्त गरी अद्यावधिक गर्न सक्नेछ ।

(६) कार्यालयले सम्पत्ति कर व्यवस्थापन गर्न कम्प्युटर प्रविधि प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

(७) प्रत्येक सम्पत्ति करमा आवद्ध करदातालाई परिचय खुल्नेगरी पहिचान नम्बर उपलब्ध गराइने छ ।

परिच्छेद- ४

सम्पत्तिको मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था

१२. सम्पत्तिको मूल्यांकन विधि : (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै एक व्यक्तिको नाममा विभिन्न स्थानमा रहेका घर तथा जग्गाहरूलाई अलग अलग मूल्यांकन गरी एकीकृत गरिनेछ । सम्पत्ति कर प्रयोजनकालागि एक स्थानमा रहेको घर तथा अन्य संरचनाले ओगटेको (चर्चेको) क्षेत्रफल बराबरको जग्गा वा पाँच हजार चार सय छयत्तर वर्गफीट (तिस धुर) जग्गा मध्ये जुन घटी हुन्छ त्यसको मूल्याङ्कनलाई मात्र सम्पत्ति करमा समावेश गरिनेछ र सो बाहेकको अन्य जग्गामा भूमिकर(मालपोत) लगाइनेछ ।
- (२) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिलाई एक व्यक्तिसरह मानी सोहीबमोजिम करदाता कायम गरिनेछ । संयुक्त स्वामित्वको सम्पत्ति सोही व्यक्तिको अन्य सम्पत्तिमा जोडिने छैन ।
- (३) सम्पत्तिकर प्रयोजनका लागि वडागत रुपमा गरेको जग्गाको मूल्यांकन तिन वर्षसम्म कायम रहनेछ ।
- (४) सम्पत्तिधनीले पहिलोपटक पेश गरेको सम्पत्ति विवरण थपघट भएमा वा दफा १४ को उपदफा (३) बमोजिम करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन दर संशोधन भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको पुनः मूल्यांकन गरिनेछ ।
- (५) प्रत्येक आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेका दिन करदाताको स्वामित्वमा कायम रहेको सम्पत्तिको मूल्यांकन गरी कर असुल गरिनेछ ।
- (६) सम्पत्तिको मूल्यांकन प्रयोजनको लागि जग्गाधनी प्रमाणपुर्जाका आधारमा जग्गाको स्वामित्व तथा क्षेत्रफल कायम गरिनेछ ।
- (७) दफा १० को उपदफा (४) बमोजिम विवरण प्राप्त सम्पत्तिको मूल्यांकन गर्दा संरचनाको मात्र मूल्यांकन गरी सम्पत्ति कर असुल गरिनेछ ।
- (८) संरचनाको मूल्यांकन प्रयोजनका लागि संरचनाको प्रकार, बनोटको किसिम, आकार, प्रयोग, स्थान/क्षेत्र तथा निर्माण मिति करदाताले पेश गरेको विवरण अनुसार मूल्यांकन कायम गरिनेछ,

।तर, नक्सापास भएका संरचनाको हकमा नक्सापास प्रमाणपत्रलाई आधारका रूपमा लिन बाधा पुगेको मानिने छैन ।

(९) एउटै जग्गाधनीको नाममा रहेका सिमाना जोडिएका कित्ताहरूको मूल्यांकन गर्दा त्यस्तो जग्गाहरूमध्ये कुनै कित्ताले सडक छोएको रहेछ भने सम्पूर्ण जग्गालाई एउटै प्लट मानी मूल्यांकन गरिनेछ । तर, सडकले छोएको ५,४६८ वर्ग फिट (तिस धुर)भन्दा पछाडिको जग्गालाई सडकले छोएको कायम गरिने छैन ।

(१०) नगरपालिकाले संरचनाको मूल्यांकन गर्दा सिनेमा हल, ठूला उद्योग, कलकारखाना जस्ता संरचनाहरूको स्थलगत रूपमा नै नापजाँच गरी मूल्यांकन गरिनेछ ।

१३. मूल्यांकन समिति सम्बन्धी व्यवस्था: (१) नगरपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन आधार तयार गरी सिफारिस गर्न र मूल्यांकन सम्बन्धी समस्या समाधान गर्न साथै यस ऐन बमोजिम अन्य कार्य गर्नका लागि देहाय बमोजिमको सम्पत्ति कर मूल्यांकन तथा व्यवस्थापन समिति गठन गर्नेछ :-

(क)राजश्व परामर्श समिति संयोजक	-संयोजक
(ख)प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	-सदस्य
(ग)कार्यपालिकाले तोकेको वडा अध्यक्ष मध्येवाट एक जना	-सदस्य
(घ)कार्यपालिकाले तोकेको सम्बन्धि क्षेत्रको विज्ञ एक जना	-सदस्य
(ङ)राजश्व शाखा प्रमुख	-सदस्य सचिव

(२) मूल्यांकन समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ । समितिले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित क्षेत्रका दुई जना विज्ञहरूलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ । समितिको सदस्यले तथा आमन्त्रित सदस्यले नगर कार्यपालिका सदस्यले पाएसरह बैठकभत्ता पाउनेछ ।

(३) मूल्यांकन समितिको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी देहाय बमोजिम हुनेछ :-

क) नगरपालिका क्षेत्रभित्रका जग्गालाई अब्बल खेतियोग्य सिंचाइ सुविधा भएको जग्गा, दोयम खेतियोग्य सिंचाइ सुविधा नभएको जग्गा, पर्ति तथा सुख्खा सिंचाइ नपुगेको जग्गा, बन तथा कृषि फर्मको रूपमा प्रयोग भएको जग्गा, घडेरीको रूपमा प्रयोग भएको बाँझो जग्गा, बगर तथा होलि जग्गा र भूमिकर (मालपोत) नलाग्ने जग्गाको रूपमा जग्गा रहेको स्थान प्रमुख व्यापारिक, व्यापारिक, औद्योगिक, आवासीय, कृषि र अन्य क्षेत्रमा विभाजन गरी अनुसूचि ५ को ढाँचामा

न्यूनतम मूल्यांकन दर सिफारिस गर्ने । त्यसरी मूल्यांकन सिफारिस गर्दा सडकले छोएको जग्गाको अधिकतम लम्वाईको सिमा समेत खुलाउनुपर्नेछ । मूल्याङ्कन प्रयोजनका लागि नगरपालिका क्षेत्र/स्थानको बर्गिकरण तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

ख) संरचनाको हकमा खण्ड (क) अनुसारको क्षेत्रमा संरचनालाई बनौटका आधारमा छुट्याई सोको बनोट, रहेको स्थान, प्रयोग र लाभलाई समेत विचार गरी (१) आर.सि.सि फ्रेम स्टक्चर,(२) ईटा हुँझालाई सिमेण्टले जोडि आर.सि.सि. छाना भएको, (३) ईटा हुँझालाई सिमेण्टले जोडि कर्कटपाता/टालिले छाएको,(४) ईटा र माटोको जोडाइमा कर्कटपाता/टालिले छाएको र (५) सेड/टाँडे घर/टहरा गरी पाँच बर्गमा बर्गिकरण गरी अनुसूची ६ बमोजिमको ढाँचामा मूल्यांकन दर सिफारिस गर्ने ।

(ग) जग्गा तथा संरचनाको मूल्यांकन दर सिफारिस गर्ने प्रयोजनका लागि स्थलगत अध्ययन, छलफल तथा परामर्श गोष्ठीको आयोजना गर्न सकिनेछ र छलफल एवं परामर्शका लागि आवश्यकता अनुसार स्थानीय संघसंस्था तथा टोल विकास संगठनका प्रतिनिधिलाई समेत आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।

(घ) स्वीकृत गरेको मूल्यांकनउपर कुनै करदातालाई चित्त नबुझी निवेदन दिएमा सोको जाँचबुझ गरी पुनरावलोकन निर्णयका लागि कार्यपालिका समक्ष सिफारिस पेस गर्ने ।

(ङ) मूल्यांकन सम्बन्धमा प्राप्त गुनासा तथा उजुरीहरूमा राय सहित निर्णयका लागि कार्यपालिका समक्ष सिफारिस पेस गर्ने ।

(च) सम्पत्ति कर व्यवस्थापनका लागि नगरपालिकाले तोकिएबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(छ) मूल्यांकन समितिले सम्पत्ति मूल्यांकन गर्दा सकेसम्म प्रचलित बजार मूल्यलाई आधार बनाउने ।

(ज) करदाताले पेस गरेको जग्गाको मूल्यांकन अस्वभाविक रूपमा बढी पाइएमा छानविन गरी मूल्यांकन गर्ने ।

(झ) सम्पत्तिकरको असुली व्यवस्थापन तथा कर प्रशासनका सम्बन्धमा निर्णयगरी कार्यपालिकामा पेस गर्ने ।

(३) प्रत्येक तिन तिन महिनामा सम्पत्ति कर सम्वन्धि समिक्षा गरी समिक्षा प्रतिवेदन कार्यपालिका समक्ष पेस गर्ने ।

(४) मूल्याङ्कन समितिले सम्वन्धित वडासँग मूल्याङ्कन सिफारिस माग गर्न सक्नेछ र राय सुझाव तथा सरसल्लाहका लागि आवश्यक ठानेका वडा अध्यक्ष तथा अन्य व्यक्तिलाई मूल्यांकन समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

१४. करदाताको करयोग्य सम्पत्तिको मूल्याङ्कन तथा कर निर्धारण : (१) प्रत्येक करदाताको करयोग्य सम्पत्तिको मूल्याङ्कन तथा कर निर्धारण अनुसूची ७ बमोजिमको ढाँचामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको निर्देशनमा राजश्व शाखाको प्रमुख अधिकृतले गर्नेछन् । तर, प्रमाणिक सफ्टवेयर प्रयोग गरी सम्पत्तिको मूल्याङ्कन तथा कर निर्धारण गर्न यसले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै उल्लेख भएतापनि जग्गाको मूल्याङ्कन गर्दा सामान्यतः करदाता स्वयंले पेस गरेको मूल्यांकनका आधारमा गरिनेछ । तर, करदाताले पेस गरेको मूल्यांकनको दर सभाले तोकेको न्यूनतम दरभन्दा कम भएमा सभाले तोकेको न्यूनतम मूल्यांकन दर अनुसार मूल्यांकन गरिनेछ ।

(३) करदाताले दाखिला गरेको मूल्यांकन दरमा सामान्यतया तिन वर्षसम्म कुनै पनि संशोधन गरिने छैन । तर, करदाताले आफ्नो सम्पत्तिको मूल्यांकनमा मनासिव कारण सहित संशोधन गर्न चाहेमा निजको निवेदनका आधारमा नगरपालिकाले तिन वर्षमा एकपटकसम्म मूल्यांकन दर संशोधन गरिदिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम मूल्यांकन दर संशोधन गर्दा सभाले स्वीकृत गरेको न्यूनतम मूल्यांकन हदभन्दा कम हुने गरी संशोधन गर्न सकिने छैन ।

(५) संरचनाको मूल्यांकन प्रयोजनका लागि ह्रास कट्टी गर्दा अनुसूची-८ बमोजिमको दररेट र अवधि अनुसार तोकिएको अवधिसम्म घट्दो मूल्यवाट प्रत्येक वर्ष समदर प्रणालीका आधारमा ह्रास कट्टी गरिनेछ ।

(६) संरचनाको सुरुको मूल्य कायम गर्दा संरचना निर्माण सम्पन्न भई सम्पन्न प्रमाणपत्र प्राप्त भएको वर्षको मूल्यलाई आधार लिइनेछ । निर्माण इजाजत विना निर्माण भएका संरचना मूल्यको हकमा तोकिएको न्यूनतम मूल्यनै संरचनाको मूल्य कायम हुनेछ ।

(७) सम्पत्तिकर प्रयोजन बाहेक अन्य कुनै प्रयोजनका लागि सम्पत्तिधनीले आफ्नो घर जग्गा मूल्याङ्कन गर्न चाहेमा वडा कार्यालयको सिफारिस बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट मूल्याङ्कन गरिनेछ । यस्तो मूल्याङ्कन गर्दा सम्पत्तिको मूल्य वृद्धि भएमा एक पटकका लागि साविकमा लागेको करको थप ३० प्रतिशत कर असुल गरिनेछ ।

१५. **विवरण पेश नगर्ने करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) कुनै करदाताले आफ्नो सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेमा कार्यालयले त्यस्ता व्यक्तिलाई विवरण दाखिला गर्न लिखित आदेश वा सूचना दिन सक्नेछ । त्यस्तो आदेश वा सूचनाको जानकारी पत्रपत्रिका, इमेल वा फ्याक्समार्फत पनि जारी गर्न सकिनेछ । यस्तो आदेश पाएको वा सूचना जारी भएको मितिले बाटोको म्याद बाहेक तीस दिनभित्र आफ्नो सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्नुपर्ने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्न दिएको समयावधिभित्र सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेमा कर राजश्व महाशाखा/शाखाको प्रमुख अधिकृतले स्थलगत रूपमा बुझी न्यूनतम मुल्याङ्कनको दुई गुना मूल्य कायम गरी अनुमानित कर तोकी विवरण बुझाउन लिखित आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको आदेश पाएको मितिले पैंतीस (३५) दिनभित्र यथार्थ विवरण पेश गरी जरिवानाका साथै कर रकम चुक्ता गर्ने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुनेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको आदेश पाएको मितिभित्र पनि करदाताले विवरण बुझाई कर दाखिला नगरेमा नगरपालिकाले निजको नाममा रहेको चलअचल सम्पत्ति रोक्का राखी सेवा बन्द गर्ने वा अन्य कुनै तरिकाले कर असुल गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम कर असुल गर्दा लागेको सम्पूर्ण खर्चसमेत सम्बन्धित करदाताबाट असुलउपर गर्न सक्नेछ । यस्तो खर्च निजले तिर्नुपर्ने कर रकमको दोब्बर भन्दा बढी हुनेछैन ।

(६) कुनै करदाताले बैंक वा सहकारी संस्था वा वित्तिय संस्थामा धितोवापत राखेको सम्पत्तिको बैंकले सम्पत्ति कर चुक्ता गर्न चाहेमा बैंकको अनुरोधमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको निर्देशनमा कर राजश्व महाशाखा/शाखाको प्रमुख अधिकृतले त्यस्तो धितो जग्गाको मात्र मूल्यांकन गरी सम्पत्ति कर असुल गर्न सक्नेछ ।

सम्पत्ति करको दररेट निर्धारण तथा बिलिड सम्बन्धी व्यवस्था

१६. सम्पत्तिकरको दररेट तथा अन्य शुल्क निर्धारण सम्बन्धि व्यवस्था : (१) ऐन बमोजिम सम्पत्ति करको स्ल्याब तथा करको दर अनुसूची १ बमोजिम हुनेछ ।
- (२) नगरपालिकाले सभाको निर्णय बमोजिम नगरवासीहरूलाई फोहोरमैला व्यवस्थापन, सरसफाइ, सडकबत्ती, ढल निकास जस्ता आफूले उपलब्ध गराउने सेवासुविधाका निम्ति सम्पत्ति करको निश्चित प्रतिशत शुल्क वा दस्तुर थप गरी लगाउन सक्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम थप सेवासुविधाको निम्ति लगाइएको थप शुल्क वा दस्तुरबापत उठेको रकमको अलग हिसाब राखी सम्बन्धित सेवासुविधाका लागि मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो सेवा उपलब्ध गराएबापत अन्य कुनै तरिकाबाट वा अन्य कुनै निकायले पुनः शुल्क वा दस्तुर लिन पाउने छैन ।
१७. सम्पत्ति कर बिल भर्पाइ सम्बन्धि व्यवस्था : (१) सम्पत्तिको मूल्यांकन तथा कर निर्धारण भइसकेपछि अनुसूची ९ बमोजिमको ढाँचामा सम्पत्ति करको बिजक तयार गरी करदातालाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ।
- (२) सम्पत्ति कर बिजकको पहिलो प्रति सम्बन्धित करदातालाई उपलब्ध गराई दोस्रो प्रति सम्बन्धित करदाताको फाइलमा राख्नु पर्नेछ ।
- (३) सम्पत्ति करको बिजक नगरपालिकाले सम्बन्धित करदातालाई जानकारी गराउन पत्राचार, इमेल, एस.एम.एस. आदिको माध्यमबाट करदाताहरूलाई दिन सकिनेछ ।
- (४) सम्पत्ति करको बिजक करदातालाई बुझाउन नगरपालिकाले आपसी सम्झौताका आधारमा कुनै सामुदायिक संघसंस्था, टोल विकास संगठन वा निजी क्षेत्रलाई परिचालन गर्न सक्नेछ ।
- (५) करदाताले कर बुझाउन चाहेमा तत्कालै बिजक दिई कर असुल गर्नु पर्नेछ ।
- (६) कार्यलयले जारी गरेको बिजक उपर कसैलाई चित्त नबुझेमा अनुसूची १० को ढाँचामा कार्यालयसमक्ष उजुरी दिन सक्नेछन् । यसरी पर्न आएको निवेदन उपर प्रमुख प्रशाशकीय अधिकृतले जाँचबुझ गर्न लगाई एक महिना भित्र निर्णयका लागि नगर कार्यपालिकामा पेस गर्नुपर्नेछ र नगर कार्यपालिकाले गरेको निर्णय नै अन्तिम हुनेछ ।

परिच्छेद- ६

सम्पत्ति कर असुली सम्बन्धी व्यवस्था

१८. **सम्पत्ति कर असुली :** (१) नगरपालिकामा सम्पत्ति कर संकलनका लागि राजस्व शाखा रहनेछ । सम्पत्ति करसम्बन्धी करदाताको सम्पूर्ण विवरण खुल्नेगरी अभिलेखहरू तयार गरी ती अभिलेखहरू उक्त शाखा प्रमुखको जिम्मामा रहनेछन् ।
- (२) सम्पत्ति करको संकलन अनुसूची ११ अनुसारको ढाँचामा नगदी रसिदबाट संकलन गरी तोकिएको बैकमा दाखिला गर्नुपर्नेछ । नगद भए नगदी रसिदको दोस्रो प्रति सम्बन्धित करदाताको फाइलमा राखी पहिलो प्रति सम्बन्धित करदातालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
- (३) सम्पत्ति कर असुली रकमको दैनिक विवरण अनुसूची १२ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी सोहि दिन वा सोको भोलिपल्ट बैक दाखिला गर्नु पर्नेछ । बैक भौचर र विवरण राजश्व शाखामा बुझाउनु सम्बन्धित वडा वा फाँटका सम्बन्धित कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।
- (४) दफा ७ को उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्ति कर नलाग्ने भनी तोकिएका सम्पत्तिका हकमा कार्यालयले सम्पत्तिको मूल्यांकन गरी कर नलाग्ने व्यहोरा जनाई नगदी रसिद उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । तर, दफा १६ को उपदफा (२) बमोजिम लगाइएको सेवाशुल्क तथा दस्तुर बुझाउनु सम्बन्धित संघ सस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।
- (५) करदाताले नगरपालिकामा सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेको वा नगरपालिकाले सम्पत्ति पहिचान गर्न नसकेका कारणले कुनै करदाता कर तिर्ने दायित्वबाट मुक्त हुने छैनन् ।
- (६) कार्यालयले आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेबाट सम्पत्ति कर बुझिलिन नसक्ने अवस्था उत्पन्न भई केही दिन ढिला हुन गएमा निश्चित अवधिसम्मका लागि सम्पत्ति कर धरौटी लिई फुकुवापत्र दिन सकिनेछ ।
- (७) करदाताले अग्रिम रुपमा सम्पत्ति कर बुझाउन चाहेमा कार्यालयले लाग्ने करको अनुमान गरी अग्रिम रुपमा रकम बुझ्न सक्नेछ । कार्यालयले यसरी बुझेको रकमलाई धरौटीको रुपमा राखी प्रत्येक वर्ष कर रकममा मिलाउन गर्नेछ ।
- (८) करदाताले वक्यौता रकममध्ये केही रकम बुझाउन चाहेमा कार्यालयले अधिल्ला वर्षहरूको क्रमशः रकम बुझिलिन सक्नेछ । तर यसरी वक्यौता असुल गर्दा अधिल्लो वर्षको बाँकी राखी चालु आर्थिक वर्षको कर रकम बुझ्न पाइनेछैन । बुझेको पाईएमा नगरपालिकालाई भएको नोक्सानी सम्बन्धित कर्मचारीबाट बिस प्रतिशत जरीवाना सहित असुल उपर गरिनेछ ।

(९) कार्यलयले राजश्व प्रशासनलाई आधुनिक, व्यवस्थित र करदातामैत्रीतुल्याई प्रभावकारी ढंगले कर असुल उपर गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद -७

पुरस्कार, मिनाहा तथा दण्ड जरिवाना सम्बन्धी व्यवस्था

१९. **विवरण दाखिला नगरेमा जरिवाना हुने :** (१) नगरपालिकाले सम्पत्ति विवरण दाखिला गर्न तोकेको म्यादभित्र दाखिला नगरेमा ढिलो भएको प्रति महिना एक सय रुपैया थप शुल्क लिई सम्पत्तिको विवरण बुझिलिन सक्नेछ ।
- (२) करदाताले भुट्टा विवरण दाखिला गरेको प्रमाणित भएमा निजको सम्पत्तिको पुनः मूल्यांकन गरी जरिवाना सहितको कर रकम असुल उपर गरिनेछ । यस्तो जरिवाना लुकाएको सम्पत्तिमा नियमानुसार लाग्ने कर रकमको प्रति वर्ष थप २० (बिस) प्रतिशतले हुन आउने रकम बराबर हुनेछ ।
- (३) सम्पूर्ण जग्गाको विवरण दाखिला नगरेको, सडकले छोएको सम्बन्धी विवरण सहि नदिएको, एउटै व्यक्तिको सम्पत्तिको दुई पटक सम्पत्ति विवरण दाखिला गरेको, सक्कल कागजातलाई केरमेट गरी अन्यथा गरेको, संरचनाको पूरा तल्लाको संख्या उल्लेख नगरेको, एक तल्लाको क्षेत्रफलमा पन्ध्र प्रतिशतभन्दा बढी फरक पारेको, संरचनाको प्रकार तथा बनोटको किसिम फरक पारेको र संरचनाको प्रयोग सम्बन्धमा गलत विवरण दाखिला गरेको पाइएमा सोलाई भुट्टा विवरण दाखिला गरेको मानी उपदफा (२) बमोजिम पुनः कर निर्धारण गरी सोही बमोजिम जरिवाना समेत असुलउपर गरिनेछ ।
- (४) कुनै सम्पत्तिधनीले भुट्टा विवरण दाखिला गरेको भनी कार्यालयमा उजुरी प्राप्त भएमा सो उजुरीउपर ३५ दिनभित्र कर राजश्व शाखाले जाँचबुझ गरी किनारा लगाउनु पर्नेछ र जाँचबुझ गर्दा भुट्टा विवरण ठहरिएमा उपदफा (३) बमोजिम असुल उपर गरिनेछ ।
२०. **कर छुट, मिनाहा, व्याज तथा जरिवाना सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पत्तिधनीले प्रत्येक वर्षको सम्पत्ति कर सोही आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तभित्र भुक्तानी गरिसक्नु पर्नेछ।

(२) प्रत्येक आर्थिक वर्षमा बुझाउनुपर्ने सम्पत्ति कर सोही आर्थिक वर्षको पौष मसान्तभित्र बुझाएमा लाग्ने कर रकममा दश प्रतिशत छुट दिइनेछ । चैत्र मसान्त भित्र कर नबुझाएमा सो अबधि पछि लाग्ने करको थप पन्ध्र प्रतिशत व्याज (मासिकरूपमा गणना गरी) सहित असुल गरिनेछ ।

(३) बक्यौता कर भुक्तानी गर्दा देहाय अनुसार व्याज तथा जरिवाना लाग्नेछ :-

(क) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक वर्ष सम्मको कर बक्यौतामा लाग्ने करको १५ पन्ध्र प्रतिशत व्याज र थप पाँच प्रतिशतले हुन आउने रकम जरीवाना ।

(ख) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तिन वर्ष सम्मको कर बक्यौतामा लाग्ने करको १५ (पन्ध्र) प्रतिशत व्याज र थप १०(दश) प्रतिशतले हुन आउने रकम जरीवाना ।

(४) पाँच वर्षसम्म सम्पत्ति कर भुक्तानी नगर्ने करदाताका नाममा रहेको घरजग्गा रजिस्ट्रेशन रोक्का राख्ने कारवाही गर्न सकिनेछ ।

(५) घरजग्गा रोक्का राखेको बिस वर्षसम्म पनि करदाताले कर चुक्ता नगरेमा सम्बन्धित करदाताको सम्पत्ति प्रचलित कानून बमोजिम लिलाम बिक्री गरी कर तथा जरिवाना असुलउपर गर्न सकिनेछ ।

(६) पाँच वर्षभन्दा बढी समयको सम्पत्ति कर बक्यौता राख्ने करदातालाई नगरपालिकाले उपलब्ध गराउँदै आएको आकस्मिक बाहेकका अन्य सेवा र सुविधा रोक्का राख्न सक्नेछ ।

(७) राजस्व महाशाखा/शाखाबाट सम्पत्ति कर समेतका कर चुक्ता भएको प्रमाण पेस नगरेसम्म नगरपालिकाबाट नयाँ सेवा तथा सुविधाहरू उपलब्ध गराइने छैन ।

(८) यो ऐन बमोजिम निर्धारण भएका कर तथा जरिवाना नगरकार्यपालिकाको कुनै पनि निर्णयबाट छुट वा मिनाहा दिन पाइने छैन । यो दफा विपरीत नगरपालिकाको कुनै समिति, पदाधिकारी वा कर्मचारीले मिनाहा दिएको खण्डमा मिनाहा दिएको रकम मिनाहा दिने पदाधिकारीबाट असुल उपर गरिनेछ र कर्मचारी भए विभागिय कार्यवाही समेत हुन सक्नेछ ।

तर, कुनै करदाताको सम्पत्ति भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी जस्ता प्राकृतिक प्रकोपका कारण क्षति भएमा प्राप्त निवेदनका आधारमा जाँचबुझ गरी प्रमाणित भएमा क्षति बराबरको सम्पत्तिमा लाग्ने कर नगर कार्यपालिकाले मापदण्ड बनाई मिनाहा दिन सक्नेछ । यसरी मिनाहा दिएको विवरण सात दिनभित्र सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

(९) कर वृद्धिगर्ने अभिप्रायले एकिकृत सम्पत्तिकरको दायरामा नआएका करदातालाई करको दायरामा ल्याउन, कर वृद्धि गर्न वा विशेष परिस्थिति उत्पन्न भएमा आर्थिक ऐनमा आवश्यक व्यवस्था गरी कर, ब्याज तथा जरिवाना छुट वा मिनाहा दिन सक्नेछ। तर, व्यक्तिगत लाभ हुने हिसावले कुनै कर, ब्याज तथा जरिवाना छुट गरिने छैन।

(१०) सम्पत्ति कर चुक्ता भइसकेको कुनै सम्पत्तिमा सोही आर्थिक वर्षमा पुनः कर लाग्ने छैन।

(११) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत सम्पत्तिमा लागेको बक्यौता सम्पत्ति कर बुझाउने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुनेछ।

(१२) सम्पत्ति कर लागू हुनुभन्दा अघि निर्धारण गरेको बक्यौता भूमिकर, मालपोत, घरजग्गा कर चुक्ता नभएसम्म कार्यालयले सम्पत्ति कर बुझिलिने छैन।

(१३) एक कठ्ठा भन्दा माथिको क्षेत्रफल भएको कृषि योग्य जमिन प्रयोग नगरी खाली राखेमा त्यस्ता करदातालाई आर्थिक ऐन अनुसार थप शुल्क लिन सकिनेछ वा छुट्टै निति बनाई उपयोगमा ल्याइनेछ।

(१४) कुनै करदाताले बदनियतपूर्वक लापरवाही साथ भुट्टा विवरण पेस गरेमा त्यस्ता करदातालाई लाग्नेकरको शत प्रतिशत जरिवाना र ब्याज असुल गरिनेछ।

२१. सम्पत्तिको विवरण संशोधन तथा भुल सुधार गर्न पाउने: (१) करदाताले सम्पत्ति विवरण पेस गरिसकेपछि त्यस्तो विवरणमा गल्ती भएको कुरा करदातालाई पछि थाहा हुन आएमा त्यस्तो गल्ती हुन गएको कारण वा आधार प्रस्ट खुलाई निजले संशोधन विवरण पेस गर्न सक्नेछ। तर, कर विवरण पेस भएको एक वर्ष नाघेमा वा कार्यवाही हुने सूचना प्राप्त भएमा भने संशोधन पेस गर्न पाइने छैन।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करदाताले संशोधित सम्पत्ति विवरण एक आर्थिक वर्षमा एक पटक भन्दा बढी पेस गर्न पाइने छैन।

(३) कर निर्धारण भइसकेपछि पेस गरेको संशोधित सम्पत्ति विवरणको आधारमा पुनः कर निर्धारण हुँदा पहिले निर्धारित कर रकममा फरक पर्न आएमा त्यसरी फरक परेको रकमको १० (दश) प्रतिशत थप शुल्क लाग्ने छ।

(४) कर निर्धारण आदेशमा सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गर्दा वा लाग्ने करको हिसाव गर्दा गणित सम्बन्धि भुलले सम्पत्तिको मुल्य र करको अंक घटबढ भएको कुरा करदाताको निवेदन परी वा

अन्य तवरले थाहा हुन आएमा कर निर्धारण भएको मितिले दुई वर्ष भित्र राजश्व शाखा प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको स्वीकृत लिई सो कुरा सच्याई पुनःकर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) अनुसार भुल सुधारवाट करको रकम बढी हुने भएमा सो कर निर्धारण आदेश सच्याउनु अघि स्पस्ट कारण खोली करदातालाई लिखित सूचना दिई आफूले तिर्नुपर्ने कर रकम सम्बन्धमा केही भन्न वा सबुद प्रमाण पेस गर्न पन्ध्र दिनको मौका दिनुपर्दछ ।

२२. **कर फिर्ता वा मिलान सम्बन्धि व्यवस्था:** कुनै करदाताले कुनै आर्थिक वर्षको कर निर्धारण हुँदा बढी कर दाखिला गरेको ठहरिन आएमा करदाताले बुझाउनुपर्ने सोहि आर्थिक वर्षको अन्य शिर्षकको करमा वा आगामी आर्थिक वर्षको कर रकममा मिलान गर्न सक्नेछ र एक वर्षसम्म त्यस्तो मिलान गर्न सकिने कर रकम नभएमा सो बढी रकम एक वर्ष पछि कर राजश्व शाखाको सिफारिसमा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले फिर्ता गर्न आदेश दिन सक्नेछ । तर, कर फिर्ता रकम पाँच महिना सम्ममा लिई सक्नुपर्नेछ ।

२३. **पुनः कर निर्धारण वा अतिरिक्त कर निर्धारण गर्न सक्ने:** (१) यो ऐन तथा प्रचलित कानून अनुसार लागने सम्पत्ति करको दायित्व कम गर्ने उद्देश्यले कुनै सम्पत्ति पूर्ण वा आंशिक रुपमा लुकाएको, सम्पत्ति विवरण पुष्टि गर्न नसक्नेगरी नक्कली कागजातको सहायता लिएको, सम्पत्ति कुनै नक्कली नामको स्वामित्वमा राखी आफैं उपभोग गरेको जस्ता कुनै काम कारवाही गरी भुट्टा विवरण पेस गरेको छ, भन्ने लागेमा वा जानकारीमा आएमा सो कर निर्धारण भएको मितिले तिन वर्ष भित्र पुनःकर निर्धारण वा अतिरिक्त कर निर्धारण गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै लेखिएको भएतापनि कुनै करदाताले सम्पत्ति विवरणमा प्रष्ट खुलाउन नसकी कुनै कार्यलयसंग बुझी यकिन गरी पाउँ भनी विवरण उल्लेख गरी दिएको वा सम्पत्तिमा फरक नपरी मूल्यमात्र फरक परेको ठहर भएमा भुट्टा विवरण पेस गरेको मानिने छैन ।

परिच्छेद- ८

कर राजश्व प्रशासन सम्बन्धि व्यवस्था

२४. **राजश्व परामर्श समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :** नगरपालिकाको कर राजश्व प्रशासनलाई व्यवस्थित, बैज्ञानिक, करदातामैत्री बनाउन तथा कर राजश्व व्यवस्थापन, कार्यान्वयन तथा परिचालन गर्न राजश्व परामर्श समितिकोकाम,कर्तव्य तथा अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ ।

(क) प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि आर्थिक वर्ष समाप्त हुनुभन्दा तिस दिन अगावै कर राजश्वको अनुमानित प्रक्षेपण विवरण पेस गर्ने,

(ख) कर राजश्व असुली प्रभावकारी बनाउन तथा दायरा वृद्धि गर्न प्रचारात्मक अभियान सञ्चालन गर्ने गराउने,

(ग) कर राजश्व सम्बन्धि आवश्यक ऐन, विनियम, निर्देशिका तयार गरी कार्यपालिकामा पेस गर्ने,

(घ) प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि आर्थिक ऐनमा समावेश गर्ने कर राजश्वको संशोधित विवरण तयार गरी कार्यपालिकामा पेस गर्ने,

(ङ) प्रत्येक तिन तिन महिनामा कर राजश्वको प्रगति समिक्षा गरी आगामी कार्ययोजना तथा रणनीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(च) कर राजश्व शाखाको नियमित अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिने तथा कर राजश्व अभिलेख र तथ्याङ्क विधि बैज्ञानिक तथा पारदर्शि बनाउन लगाउने,

(छ) कर्मचारीलाई कर राजश्व सम्बन्धि अभिमुखिकरण तालिमको व्यवस्था गर्ने साथै करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने,

(ज) कार्यपालिकाले तोकिएको अन्य कार्य गर्ने गराउने ।

२५. **करदाताको अधिकार तथा कर्तव्यहरू:** करदातालाई यस ऐन बमोजिम कर वुभाउने सन्दर्भमा देहाय बमोजिमको अधिकार हुनेछ :-

(क) सम्मानपूर्वक व्यवहारको अधिकार,

(ख) करसम्बन्धी कुराहरुको सूचना प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त गर्ने अधिकार,

(ग) कर सम्बन्धी कुरामा सफाईको सबुद पेस गर्ने मौका प्राप्त गर्ने अधिकार,

(घ) प्रतिरक्षाको लागि कानून व्यवसायी वा लेखापरीक्षक नियुक्त गर्ने अधिकार, र

(ङ) करसम्बन्धी गोप्य कुराहरु यस ऐनमा उल्लेख भए बाहेक अनतिक्रम्य हुने अधिकार

२६. कर प्रशासन तथा आधिकारिक व्यक्तिः(१) यस ऐनको कार्यान्वयन र प्रशासन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी कार्यपालिकाको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लिखित जिम्मेवारी पूरा गर्ने कार्यलाई सघाऊ पुऱ्याउन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र निजको मातहतमा कर/राजश्व प्रशासन शाखा, वडा कार्यालय स्थापना गर्न र ती कार्यालयहरुको कार्यक्षेत्र तोक्न सक्नेछ । यसरी कार्यक्षेत्र तोकिएका कार्यालयहरु कर/राजश्व प्रशासनकै अङ्गका रूपमा रहेको मानिनेछन् ।

(३) कर/राजश्व प्रशासनमा देहाय बमोजिमका अधिकृत तथा अन्य कर्मचारीहरु रहन सक्नेछन् :-

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

(ख) वित्तीय व्यवस्थापन शाखा प्रमुख

(ग) कर/राजश्व शाखा प्रमुख/कर अधिकृत

(घ) अन्य कर्मचारीहरु,

(४) नगरपालिकाले दिएको निर्देशनको अधीनमा रही प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले देहाय बमोजिम गर्न सक्नेछ :-

(क) यस ऐन बमोजिम प्राप्त कुनै पनि अधिकारको प्रयोग गर्न,

(ख) खण्ड (क) बमोजिमको अधिकार मातहतका कुनै अधिकृतले प्रयोग गर्न पाउने गरी अधिकार प्रत्यायोजन गर्नसक्ने

(ग) सार्वजनिक परिपत्र जारी गर्न,

(घ) आवश्यक कागजात पेस गर्न लगाउने

(ङ) कुनै व्यक्तिले दिएको निवेदनमा उल्लिखित कुराहरुलाई पूर्ण वा आंशिक रूपमा स्वीकार वा अस्वीकार गर्न,

(च) कुनै अधिकृतलाई अख्तियारी दिन बाहेक अन्य सबै वा केही अधिकार सेवामा रहेका कुनै अधिकृत कर्मचारीले प्रयोग गर्न पाउने गरी तोक्न ।

(छ) कार्यपालिकाले तोकेका अन्य कार्यहरु गर्न,

२७. कर अधिकृतको काम, कर्तव्य तथा अधिकारः प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको अधीनमा रही कर/राजश्व शाखा प्रमुखकोकाम, कर्तव्य तथा अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछन्:-

- (क) करदाताबाट आवश्यक विवरण माग गरी दर्ता गर्ने,
- (ख) कर परिक्षण तथा अनुसन्धान गर्ने,
- (ग) कर संकलन गर्ने,
- (घ) कर तथा गैरकर राजस्व चुहावट रोक्न आवश्यक कार्य गर्ने,
- (ङ) करदातामैत्री बनाउन तथा करदाता शिक्षा तथा कर सचेतना सम्बन्धि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (च) राजस्व प्रक्षेपणका लागि आवश्यक विवरण उपलब्ध गराउने,
- (छ) करदाताको कर सम्बन्धि अभिलेख व्यवस्थित राख्न लगाउने र सोको अनुगमन गर्ने वा गर्न लगाउने,
- (ज) कर सम्बन्धि अभिलेख दुरुस्त राख्ने र राख्न लगाउने,
- (झ) कर राजस्व तोकिएको समयमा सञ्चीत कोषमा दाखिला गर्ने व्यवस्था मिलाउने,
- (ञ) कर राजस्व छली वा चुहावट भएको शंका लागेमा सम्बन्धित करदाताबाट आवश्यक कागजात माग गर्ने, खानतलासी गर्ने र कागजातहरु कब्जामा लिने,
- (ट) राजस्व परामर्श समितिलाई आवश्यक विवरण उपलब्ध गराउने तथा राजस्व परमर्श समितिको सिफारिसबाट भएका निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- (ठ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले दिएका निर्देशनहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

२८. **अन्य कर्मचारीको काम, कर्तव्य तथा अधिकार:** यस ऐन अनुसार कर राजश्व शाखामा कार्यरत अन्य कर्मचारीको काम, कर्तव्य, देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) तोकिएको कार्य तथा जिम्मेवारी सम्पादन गर्ने,
- (ख) माथिको निर्देशन पालन गर्ने,
- (ग) पूर्ण कर्तव्यनिष्ठ रही आफ्नो जिम्मेवारी पुरागर्ने,
- (घ) समयको पूर्ण परिपालन गर्दै करदातामैत्री बनी करदातालाई अधिकतम सेवा प्रवाहगर्ने,
- (ङ) तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्ने,

परिच्छेद- ९

विविध

२९. **परामर्शदाता नियुक्त गर्नसक्ने:** सम्पत्ति करको मूल्यांकन गरी बिजक तयार गर्ने काम मौजुदा कर्मचारीबाट निर्धारित समयमा सम्पन्न गर्न नसकिने भएमा नगरपालिकाले समय, लागत र कार्य क्षेत्र तोकिएको छोटो अवधिका लागि परामर्शदाता नियुक्त गरी कार्य गर्न सक्नेछ र परामर्श सेवाको सर्त र सुविधा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
३०. **अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्ने:**(१) यस ऐन बमोजिमका अधिकार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आफू मातहतको कर राजस्व अधिकृतलाई र कर राजस्व अधिकृतले पनि दण्ड सजाय तथा निर्णय गर्ने बाहेकका अन्य अधिकार मातहतका कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
(२) उपदफा(१) बमोजिम अधिकार प्राप्त गर्ने अधिकारीले गरेको काम कारवाही प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गरेसरह मान्य हुनेछ।
३१. **कागजातको गोप्यता :** (१) सम्पत्ति कर प्रयोजनका लागि करदाताबाट प्राप्त कागजात तथा अभिलेख गोप्य राखिनेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिमको कागजात तथा अभिलेख नगरपालिकाको प्रयोजन बाहेक अन्य कार्यमा प्रमाण लाग्ने छैन । तर, कुनै सरकारी निकायबाट सोसम्बन्धी जानकारी माग भई आएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
३२. **सम्पत्ति मूल्यांकन सिफारिस तथा घरबाटो प्रमाणितको आधार:** सम्पत्ति करका लागि करदाताले नगरपालिका समक्ष दाखिला गरेको सम्पत्ति विवरणका आधारमा नगरपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन सिफारिस तथा घर बाटो प्रमाणित गर्न सक्नेछ ।
३३. **सहयोग लिनसक्ने:** नगरपालिकाले जग्गा तथा संरचनाको लगत अद्यावधिक गर्ने प्रयोजनका लागि जग्गाको नापी गराउने, जग्गा खरिद विक्रिको सूचना प्राप्त गर्ने, जग्गाको मूल्यांकन दर कायम गर्ने जस्ता कार्यमा जिल्ला स्थित कार्यालयहरुको सहयोग प्राप्त गर्न सक्नेछ ।
३४. **प्रशासकीय पुनरावलोकन र पुनरावेदन:**(१) नगरपालिकाले निर्धारणगरेको भूमि कर,शुल्क, महसुल,दण्ड,जरिवाना रकममा चित्तनबुझेमा करदाताले कार्यालय समक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रशासकीय पुनरालोकनकालागि निवेदन प्राप्तभएको ३५ दिन भित्र निवेदन माथि छानविन गरी प्रस्ताव तयारगरी कर अधिकृतलाई राजश्व परामर्श समिति समक्ष

पेसगर्न आदेश दिइनेछ र पुनरावलोकन सम्बन्धमा राजश्व परामर्श समीतिको सिफारिस बमोजिम कार्यपालिकाले आवश्यक निर्णय गर्नेछ।

(३) करदातालाई यस दफाबमोजिम गरेको निर्णयचित्त नबुझेमा निजले सम्बन्धित अदातलमा कानूनी उपचारकालागि निवेदनदिन सक्नेछ ।

३५. **सम्मान गर्ने** : नगरपालिकाले प्रत्येक वर्षसबैभन्दा बढी कर तिर्ने, समयमा कर बुझाउने करदातालाई कर तिर्न प्रोत्साहन गर्ने र सम्पत्ति कर असुलीमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले उत्कृष्ट तिनजना करदाता छनौट गरी कार्यपालिकाले तोकेको स्थानमा सम्मान गर्न सक्नेछ ।
३६. **विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्ने**: कार्यालयले मासिक रूपमा असुल भएको सम्पत्ति कर र वार्षिक रूपमा उठेको सम्पत्ति कर तथा सो सम्बन्धमा भएका क्रियाकलापको समीक्षा सहितको वार्षिक प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।
३७. **अभिमुखीकरण कार्यक्रम** :सम्पत्ति कर व्यवस्थित लागू गर्नुनगरपालिकाबाट पदाधिकारी, कर्मचारी तथा सरोकारवालालाई जानकारी गराउन तथा राय सुझाव संकलन गर्न अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न र यस्तो कर लागू गरेका नगरपालिकाको अध्ययन भ्रमण गर्न सकिनेछ ।
३८. **नियम तथा निर्देशिका बनाउने अधिकार**: यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयनगर्न नगरकार्यपालिकाले आवश्यक नियमहरू,निर्देशिका तथा कायविधि बनाइ प्रयोगमा ल्याउन सक्नेछ ।
३९. **ऐन संशोधन**: ये ऐनको कुनै प्रावधान संशोधन गर्नुपरेमा कार्यपालिकाको निर्णयबाट आवश्यकता अनुसार हेरफेर तथा संशोधन गर्न सकिनेछ । यसरी हेरफेर वा संशोधन गरेको विवरण नगरसभामा पेस गर्नु पर्नेछ ।
४०. **बाधा अडकाउ फुकाउने**: यो ऐनको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अडकाउ परेमा वा कुनै विषयमा नीतिगत निर्णय गर्न आवश्यक भएमा वा बाधा अड्चन फुकाउनु पर्ने भएमा राजश्व परामर्श समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले आवश्यक निर्णय गर्न सक्नेछ । विशेष अवस्था परी सम्पत्ति मूल्यांकन गरेको तिन वर्ष पछि पुनः सम्पत्ति मूल्यांकन गर्न नसक्ने अवस्था आएमा सभाले अधिल्लो मूल्यांकनलाई आधार मानी सम्पत्ति कर असुल गर्ने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

४१. **प्रचलित कानून बमोजिम हुने:** यस ऐनमा व्यवस्था गरिएका विषयहरु यसै ऐन बमोजिम र नगरिएका विषयहरु प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ । संविधान तथा संघीय तथा प्रदेश कानूनमा बाभिएको हदसम्म निस्कृय भई सोहि अनुसार हुनेछ ।
४२. **सम्पत्ति कर सम्बन्धि व्यवस्था यसै ऐन बमोजिम हुने:** प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि सालबसाली लागूहुने आर्थिक ऐनले यस ऐनमा संशोधनगरी कर लगाउने,बढाउने, घटाउने, छुट दिने वा मिनाहा दिने सम्बन्धि व्यवस्था गरेकोमा बाहेक अन्य कुनैपनि ऐनले यस ऐन बमोजिमका व्यवस्थालाई परिवर्तन गर्न सक्ने छैन ।
४३. **बचाउ:** यो ऐन प्रारम्भ हुनु भन्दा अगाडि यो ऐनको प्राबधान अनुसार भए गरेका कार्यहरु यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

अनुसूची १

(दफा ३ को उपदफा(१) र दफा १६ (१) सँग सम्बन्धित)

कर योग्य सम्पत्तिको मूल्य तथा दर

कोड नं.	कर योग्य सम्पत्तिको मूल्य	बार्षिक दर
१ क. १	पाँच लाख रुपैयाँसम्मको मूल्यांकनमा	एक मुष्ट रु एकसय मात्र
१ क. २	त्यस पछिको दश लाख रुपैयाँसम्म	एक मुष्ट रु दुईसय मात्र
१ क. ३	त्यस पछिको तीस लाख रुपैयाँसम्म	०.०६ प्रतिशत -शुन्य द. शुन्य छ प्रतिशत
१ क. ४	त्यस पछिको पचास लाख रुपैयाँसम्म	
१ क. ५	त्यस पछिको पचहत्तर लाख रुपैयाँसम्म	
१ क. ६	एक करोड सत्तरी लाख माथि जतिसुकै भए पनि	

अनुसूची २

(दफा ४ को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

जग्गाको मूल्यांकन

सम्पत्ति कर प्रयोगजनका लागि देहाय बमोजिमको जग्गाको मूल्यांकनबाट सम्पत्तिको मूल्यांकन गरिनेछ ।

वडा नं.	वडाको वर्गिकरण	कोड नं.	आ.व. २०७८/७९ न्यूनतम मूल्यांकन	प्रति विघा रु.

अनुसूची ३

(दफा ८ को उपदफा(१) र दफा ९ को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

स्वयं सम्पत्ति विवरण दाखिला फारम

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
कर्जन्हा नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
महोदय,

						मिति)								

(क) भौतिक संरचनाको बनौटको किसिममा महलमा: (१) आर.सी.सी. फ्रेम स्टक्चर (२) ईटा हुंगालाई सिमेन्टले जोडी आर.सी.सी छाना भएको, (३) ईटा हुंगालाई सिमेन्टले जोडी कर्कटपाता वा टालीले छाएको, (४) ईटा र माटोको जोडाइमा कर्कटपाता वा टालीले छाएको र (५) सेड वा टाँडेघर वा टहरा

(ख) संरचना रहेको क्षेत्र महलमा प्रमुख व्यापारिक, औद्योगिक, प्रमुख आवासीय, आवासीय र कृषि जनाउनु पर्दछ ।

घ. कार्यालयले भर्ने:

(१) करदाताबाट चुक्ता गर्नुपर्ने सम्पत्ति कर, मालपोत वा भूमिकर रसिदको प्रतिलिपी पेश नभएकोमा नगरपालिकाबाट भएको प्रमाणित:

कर शिर्षक	प्रमाणित विवरण	प्रमाणित दस्तखत र मिति
मालपोत वा भूमिकर		
सम्पत्ति कर		
सम्पत्ति कर (नलाग्ने वा चुक्ता)		
व्यवसाय कर		

(२) नक्सापास गरी बनाएको संरचनाको हकमा नगरपालिकाको प्राविधिकबाट भएको प्रमाणित:

क्र. स.	संरचनाको विवरण	संरचना बनेको मिति	वर्ग फिट वा रनिङ फिट	प्रमाणित गर्नेको नाम र दस्तखत
१				
२				

(३) यस विवरणसाथ संलग्न कागजातहरू:

- क) जग्गाधनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपी: छ वा छैन
- ख) कर बुझाएको रसिदको प्रतिलिपी: छ वा छैन
- ग) सम्पत्तिधनी उपस्थित हुन सकेमा निजले दिएको मञ्जरीनामा: छ वा छैन
- घ) अन्य कागजातहरू

नगरपालिकाले सम्पत्ति विवरण दाखिला सम्बन्धमा गरेका मुख्य व्यवस्थाहरू:

- क) नगरपालिकाको सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्न आह्वान गरेको समयवधिभित्र यस फारम अनुसार आ-आफ्नो जग्गा तथा संरचनाको सत्य तथ्य विवरण भरी नगरपालिकामा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
- ख) सम्पत्तिको विवरण दाखिला गरेपछि जग्गा खरिदविक्रि वा संरचना निर्माणको कारयणले सम्पत्ति थपघट भएमा सो को प्रमाण सहितको विवरण पैतिस (३५) दिन भित्र नगरपालिकामा बुझाउनु पर्नेछ ।
- ग) नगरपालिकाले तोकेको समयवधिभित्र सम्पत्ति विवरण फारम दाखिला नगरेमा नगरपालिकाले थप शुल्क लिई विवरण फारम बुझिलिन सक्नेछ ।

घ) सम्पत्तिको विवरण सम्पत्तिधनी स्वयंले नगरपालिकामा दाखिला गर्नु पर्नेछ । कुनै कारणवस धनी स्वयं उपस्थित भई विवरण दाखिला गर्न नसकेमा सगोल परिवारका कानून बमोजिम उमेर पुगेका कुनै सदस्यले वा सम्पत्तिधनीको मञ्जुरीनामा प्राप्त व्यक्तिले दाखिला गर्न सक्नेछन् ।

ङ) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको विवरण सम्पत्तिधनीहरूले संयुक्त रूपमा वा सो मध्ये कुनै एक जनाले दाखिला गर्न सक्नेछन् ।

च) सम्पत्ति करका लागि करदाताले नगरपालिका समक्ष दाखिला गरेको सम्पत्ति विवरणको आधारमा नगरपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन गर्नेछ ।

छ) करदाताले भुट्टा विवरण दाखिला गरेको प्रमाणित भएमा निजको सम्पत्तिको पुनः मूल्यांकन गरी जरिवाना सहितको कर रकम असुल उपर गरिनेछ ।

ज) सम्पूर्ण जग्गाको विवरण दाखिला नगरेको, सडकले छोएको सम्बन्धी विवरण सहि नदिएको, एउटै व्यक्तिको सम्पत्तिको दुई पटक सम्पत्ति विवरण दाखिला गरेको, सक्कल कागजातलाई केरमेट गरी अन्यथा गरेको, संरचनाको पूरा तल्लाको संख्या उल्लेख नगरेको, एक तल्लाको क्षेत्रफलमा पन्ध्र प्रतिशत भन्दा बढी फरक पारेको र संरचनाको प्रयोग सम्बन्धमा गलत विवरण दाखिला गरेको पाइएमा सोलाई भुट्टा विवरण दाखिला गरेको मानिनेछ ।

विवरण दाखिला गर्नेको दस्तखत:

अनुसूची ४

(दफा ११ को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

जग्गा तथा संरचनाको दाखिला खारेजी टिपोट

जग्गा दिनेको नाम:

जग्गा लिनेको नाम:

ठेगाना:

ठेगाना

जग्गा दिनेको करदाता संकेत नं.:

जग्गा लिनेको करदाता संकेत नं.:

दरदाता नं.

दरदाता नं.

जग्गा तथा संरचना विवरण

सि.नं	जग्गा दिनेको नाम	जग्गा लिनेको नाम	थपघट भएको विवरण			जग्गाको विवरण				संरचनाको			जग्गा दिनेको श्रेस्तामा घट जग्गा तथा संरचना	जग्गा दिनेको मूल्यांकन रकम	जग्गा लिनेको श्रेस्तामा थप जग्गा तथा संरचना	जग्गा लिनेको थप मूल्यांकन रकम
			जग्गाधनी संकेत नं.	रजिष्ट्रेशन नं.	मिति	बडा नं	जग्गा रहेको क्षेत्र	साविक कि.नं.	हाल को कि.नं.	क्षेत्रफल	प्रकार	किसिम				

संलग्न कागजातहरू: जग्गाधनी पुर्जा, राजिनामा लिखत, नागरिकताको फोटोकपि

प्रमाणित गर्नेको सही:

तयार गर्नेको सही:

अनुसूची ५

(दफा १३ को उपदफा(३) (क) सँग सम्बन्धित)

जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन हद (रुपैया)

वडा नं.

वर्ग	जग्गाको वर्गिकरण र जग्गा रहेको क्षेत्र	प्रमुख व्यापारिक	व्यापारिक	औद्योगिक	आवासीय	कृषि	अन्य क्षेत्रम
क	अब्वल खेतीयोग्य सिंचाइ सुविधा भएको जग्गा						
ख	दोयम खेतीयोग्य सिंचाइ सुविधा भएको जग्गा						
ग	पर्ति तथा सुख्खा सिंचाइ सुविधा नपुगेको जग्गा						
घ	वन तथा कृषि फर्मको रुपमा प्रयोग भएको जग्गा						
ड	घडेरीको रुपमा प्रयोग भएको बाँझो जग्गा						
च	बार तथा होलि जग्गा						

द्रस्टव्य: क्षेत्र देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) प्रमुख व्यापारिक क्षेत्र:

(ख) व्यापारिक क्षेत्र:

(ग) औद्योगिक क्षेत्र:

(घ) आवासीय क्षेत्र:

(ड) कृषि क्षेत्र:

(च) अन्य क्षेत्र:

अनुसूची ७

(दफा १४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

कर योग्य सम्पत्तिको मूल्यांकन तथा कर निर्धारण फारम

करदाताको संकेत नम्बर:

कर निर्धारण गरेको आ.व.:

जग्गा र घरधनीको नाम

ठेगाना:

टोल र बस्ती र घर नं:

क) जग्गाको विवरण							जग्गाको	भौतिक संरचनाको विवरण										भौतिक	सम्प	
साविकको	हलको	कित्ता	क्षेत्रफल	जग्गा	जग्गाको	एकाई	कर	प्रका	तला	वनोट	स्वामित्व	क्षेत्र	एका	सुरु	पुरा	झस	झस	संरचना	त्तिक	
गाविस र	बडा र	नं.		रहेको	किसिम	मूल्य	लाग्ने	र		को	(यक्तिगत	फल	ई	को	भए	भएको	कट्टि	को कर	ो	
बडा	टोल			क्षेत्र		प्रति	मूल्य(किस	वा		मुल्य	मूल्य	को	प्रतिश	हुने	लाग्ने	कर	
						कट्टा	क)			म	संस्थागत)		ांकन	ांकन	वर्ष	त	रकम	मुल्य(ख)	लाग्ने	
सम्पत्तिको जम्मा कर योग्य मूल्य																				
सम्पत्ति कर																				
भूमिकर/मालपोत																				
छुट रकम..... प्रतिशत																				
थप शुल्क रकम																				
व्याज रकम																				
कुल जम्मा कर रकम																				
अक्षरूपी																				

अनुसूची ८

(दफा ५ (१) र १४ को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

संरचनाको हास कट्टी दर

मुल्यांकन मिति:

संरचनाको किसिम संरचनाको आयु र दर	आर.सि. आर.सि.सि फ्रेम स्टक्चर	ईटा सिमेन्टले आर.सि.सि भएको	हुँगालाई जोडी छाना	ईटा सिमेन्टले कर्कटपाता/टालीले छाएको	हुँगालाई जोडी कर्कटपाता/टालीले छाएको	ईटा र माटोको जोडाइमा कर्कटपाता/टालीले छाएको	सेड/टाँडे/घर/टहरा
हास कट्टी गर्ने वर्षसम्म							
हास कट्टी दर प्रतिशतमा							

अनुसूची ९

(दफा १७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

सम्पत्ति कर बिजक

बिजक नं:

जग्गा र घरधनीको नाम:

ठेगाना:

टोल र बस्ती र घर नं.:

जग्गाको कायम मूल्य							भौतिक संरचनाको विवरण							भौतिक संरचनाको कायम मूल्य (२)	सम्पत्तिक को मूल्य (१+२)
साविकको गाविस को वडा	हालको वडा	क्रि.नं.	क्षेत्रफल	क्षेत्र	किसिम	एकाइ मूल्य(प्रतिकठ्ठा)	प्रकार	तल्लो	किसिम	स्वामित्व व्यक्तिगत वा संस्थागत	क्षेत्रफल (व.फि)	सुरुको मूल्यांकन	हास कट्टी		

सम्पत्ति कर:

भूमिकर वा मालपोत:

छुट रकम..... प्रतिशत

थप शुल्क रकम

व्याज रकम

जरीवाना

कुल जम्मा कर रकम:

अक्षरुपी:

आ.व..... का लागि तपाईंको सम्पत्तिमा उपरोक्त बमोजिम कर तथा शुल्कहरु निर्धारण भएको हुँदा समय भित्रै कर भुक्तानी गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

विल तयार गर्ने

स्विकृत गर्ने

अनुसूची १०

(दफा १७ को उपदफा (६) सँग सम्बन्धित)

नगरपालिकाको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा करदाताले दिने निवेदन

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
कर्जन्हा नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
.....।

विषय: आवश्यक कारवाही गरिपाँऊ ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस नगरपालिकाबाट मिति..... मा जारी गरिएको सम्पत्ति करको लागि निर्धारित मूल्यमा निम्न कुरामा मेरो चित्त नबुझेको हुँदा म्याद भित्रै देहाय बमोजिमका कागजातहरु संलग्न राखी आवश्यक कारवाहीको लागि यो निवेदन पेस गरेकोछु ।

चित्त नबुझेका कुराहरु:

१.....

२.

३.

संलग्न कागजातहरु:

१.

२.

३.

निवेदक:

नाम थर:

ठेगाना:

दस्तखत:

मिति:

अनुसूची ११

(दफा १८ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

सम्पत्ति करको नगदी रसिद

जग्गाधनी संकेत नं.:

कर बुझाएको आ.व.

रसिद नं.:

बुझेको मिति:

जग्गा र घरधनीको नाम:

करदाता संकेत नं.

ठेगाना:

खाता पाना नं.:

टोल र बस्ती र घर नं.:

जग्गाको विवरण						जग्गाको कायम मूल्य	भौतिक संरचनाको विवरण						संरचनाको कायम मूल्य	सम्पत्तिको कुल मूल्य	कैफियत	
साविक गाविस र वडा	हालको वडा	कि.नं.	क्षेत्रफल	जग्गा रहेको क्षेत्र	किसिम		प्रकार	तल्ला	किसिम	स्वामित्व व्यक्तिगत वा संस्थागत	क्षेत्रफल (व.फि.)	दर प्र.वर्ग फिट				
सम्पत्तिको जम्मा मूल्य:																
सम्पत्ति कर																
भूमि कर(मालपोत कर)																
छुट रकम..... प्रतिशत																
अन्य थप शुल्क																
बक्सौता (आ.व..... देखि..... सम्म																
जरिमाना रकम																
कुल जम्मा कर रकम रु.																
अक्षरूपी रु:																

अनुसूची १२

(दफा १८ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

सम्पत्ति कर असुलीको दैनिक विवरण फारम

महिना:

गते:

रसिद नं.	करदाताको नाम	असुली रकम	कैफियत

उपरोक्त बमोजिमको जम्मा रकम अक्षरुपी रु..... को बैंकको बैंक भौचर र नगद बरबुभारथ गरी लियो/ दियो ।

दस्तखत:

दस्तखत:

रकम बुझाउनेको नाम:

रकम बुझाउनेको नाम:

पद:

पद:

मिति:

मिति:

प्रमाणिकरण मिति : २०८०।०३।२४

आज्ञाले
बुद्धिमान दनुवार
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत